

AHHAAlustab iseseisvat elu

Varje Sootak

Seitse aastat tagasi alustas teadus- ja arendusosakonna projektina tegevust teaduskeskus AHHA. 1. novembril andis rektor Jaak Aaviksoo projektijuht Tiiu Sillale tulemusliku töö eest ülikooli aumärgi. AHHA jätkab oma tegevust sihtasutusena.

Keskuse eesmärk oli ja on teaduse tutvustamine laiale ringile, sh kõigile vanusegruppidele. Tehtud on seda nii interaktiivsete kui ka meelelahutuslike üritustena kogu Eestis. «Üksi, ilma teaduse populariseerijate huvi ja abita, samuti ülikooli abita ei oleks nii palju nende aastate jooksul sündinud. Täna kõiki, kes AHHA-keskuse juures nõu või jõuga teevad on olnud ja on. Loodetavasti tunneme peatselt sellest, et meie koostöö on peatselt materialiseerunud uues, kaunis, sisukas ja põnevas teaduskeskuse hoones,» ütles Tiiu Sild.

AHHAale anti 2001 Tartu aasta kultuurikandja tiitel, ta on saanud ka Lõuna-Eesti parima turismiobjekti tiitli. Tiiu Sild aga tunnustati 2001. a Tartu ettevõtlikumaks daamiks.

Projektist sihtasutuseks

2004. a algul loodi ülikooli teaduskeskuse projektist sihtasutus, mida juhivad kuueliikmeline nõukogu. Sellesse kuulub kaks haridus- ja teadusministeeriumi, kaks TÜ ja kaks linna esindajat. Tüst kuuluvad nõukogusse prof Jaak Kikas ja teadusprorektori abi Karin Jaanson.

«Et keskus sihtasutuseks muutus, ei tähenda tegevuse suunamuutust. AHHA arengu jaoks oligi vaja kaasata olulisi koostööpartnereid, nagu ministeerium ja linn,» ütles Karin Jaanson. Jaanson sõnul peab ülikool väga tähtsaks teaduse populariseerimist maast-madalast. «Tänapäeva maailm ja teadus muutuvad aina keerulisemaks ning lastele tuleb kõike osata lihtsalt ja huvipakkuvalt

Rektor Jaak Aaviksoo andis 1. novembril Tiiu Sillale tulemusliku töö eest üle TÜ aumärgi. VARJE SOOTAK

seletada ning näidata. Nii ei peleta neid hiljem ka teadlasekarjäär,» seletas Jaanson.

AHHA juurde kuulub põhikirjaliselt ka teadusnõukogu, kes tagab kompetentsuse ja aitab praktilisi küsimusi lahendada. 12st liikmest on TÜ õppejõude 8. Teadusnõukogu oli ka ülikooli projekti aegu nõuandvaks tarkade koguks. Veebruaris kinnitati uus koosseis, mida juhivad prof Jaak Kikas, sihtasutuse juurde. «Mitmed TÜ teadlased on olnud ja on AHHA ürituste juures abiks formaalselt struktuuri kuulumata, lihtsalt soovist oma tööd tutvustada ja teadust laiale avalikkusele lähendada. Meil on koosta-

tud nn AHHA a' la carte-programm, mis võimaldab koolidel ja asutustel kutsuda teadlasi kohapeale esinema,» märkis Tiiu Sild.

Üliõpilaste osalus

Küsimusele, kuidas tudengid on AHHA tegevuses osalenud, vastas Tiiu Sild, et näiteks bioloogiatudengid teevad tähetornis koolirühmadele lõbusaid laboritunde, füüsikatudengid ehitavad nupukaid masinaid, keemiatudengid näitavad teadusteatri trossu ja pauguga katseid.

«Teadusnäituse giididena on töötanud tudengeid peaaegu igast teaduskonnast, sh ka magistrante,» lausus Sild.

TEADUSKOHVIKUS (WILDE TALVEAIAS) «NANOMAAILM: SUUR HÜVE VÕI OHT?»

12. novembril kl 15.30

Arutelu koos prof Neil Champnessiga juhivad Marek Strandberg.

Teaduskohvik on Briti Nõukogu ja teaduskeskuse AHHA uus sariüritus, kus vabas õhkkonnas teadusteemasid arutatakse.

President Lennart Meri AHHA esimesel näitusel 1998. UT ARHIIV

Putukaeksemplar Londonist. VARJE SOOTAK

8-aastane Berit mäletab väga hästi hiiglasuuri putukakujusid (Londoni Loodusajaloo muuseumi eksponaadid), naelavoodit jm. «AHHAAs sai ka šokolaadi teha ja mulle pühuda. Aga kõikuval sillal ma kartsin käia,» meenutab Berit. «Ja kui nupule vajutasin, sai inimese kehaosasid näha.» Eriti on Beritile meelde jäänud käigud Experimentariumi Taanis, kus ta koos vanematega mõne aasta elas. «Seal tutvustas tädi Tiiu igasugu põnevaid asju.» Tädi Tiiu, st Tiiu Sild, oli Taani teaduskeskuses Experimentarium stažeerimas. Ka näitusi on korraldatud koostöös Taani, Soome jt maade teaduskeskustega.

Uus hoone

Esimese impulsi saigi Tiiu Sild 1989 Soomes vastavatu Heureka-keskuses. «See oli nii tugev, et hakkasin välisreisidel alati teaduskeskusi otsima. Selgus, et teaduskeskused tegutsevad igas endast lugupidavas riigis.

Töötasin toona TUMRI laboris molekulaardiagnostika alal ja koostöös arstidega sai selgeks, et tänapäeval on ülioluliseks saamas sisemine motivatsioon, mis suunab inimesi uusi teadmisi omandama ja end arengutega kursis hoidma,» ütles Tiiu Sild. Tema sõnul ongi teaduskeskused loodud mõjusa ahhaa-elamuse ja teadmishuvi toetamiseks. Ja kui Tartu Ülikool kuulutas 1997. a suvel välja teaduskeskuse projekti juhi ametikoha konkursi, siis leidis Tiiu Sild, et seda tööd ta tahabki teha.

Kolme aasta pärast on oodata Emajõe ääres Aura kõrval AHHA uue maja avamist.

Sihtasutuse nelja põhitöötaja hulgas on üks TÜ doktori-koolidel (Kaido Reivelt) ja üks õpib doktorantuuris (Tiiu Sild). AHHA juures on kaitsnud neli lõputööd, kaks kaitsnut on jõudnud juba magistrakraadini.

Seitsme aasta jooksul on AHHA korraldanud nii interaktiivseid kui ka teisi põnevaid näitusi. Esimene suurem väljaastumine oli 1998 «Millest räägivad tähed?» TÜ kehakultuurihoones, mis tõi kokku 22 000 külastajat. Külastajate arv kolmekordistus juba järgmiste aastate näitustel «Ahhaa, putukad!» ja «Ahhaa, inimene!» Tartu Näituste hallis.

TÜ Sihtasutusel uus juhataja

Varje Sootak

1. novembrist töötab ülikooli sihtasutuse juhatase uue liikmena Ruth Kotsar (pildil), kes korraldab sihtasutuse igapäevatööd.

«Minu ülesanne on tegelda sihtasutuse kõigi probleemidega – koguda ülikoolile annetusi, anda välja preemiaid ja stipendiume, vahendada ülikooliga seotud projektide sihtotstarbelisi toetusi, finantseerida uurimisprogramme jne,» ütles Ruth Kotsar. Ta peab väga oluliseks leida ka uusi rahastajaid, samuti võimaluste otsimist, kuidas sihtasutuse kaudu ülikooliga seotud projekte finantseerida. «Välja tuleb arendada ka kinnisvarast tulu saamine, sellesse investeerimine.»

Esimeseks tööks on Ruth Kotsaril stipendiumide väljaandmine. «Äsja lõppes konkurs, nüüd tuleb teha kokkuvõtteid ja valida koos komisjonidega stipendiumisaajad,» märkis Kotsar. Nagu ikka, antakse ka tänava TÜ

Sihtasutuse stipendiumid kätte ülikooli aastapäevapäevade ajal, 2. detsembril.

Ruth Kotsar on lõpetanud 1984 TÜ majandusteaduskonna rahanduse ja krediidi eriala. 2002 lõpetas samas ärijuhtimise magistrantuuri.

Ta on töötanud pikemat aega Viljandi linna rahandusosakonnas ja maksuametis ning ASI Vilma pearaamatupidaja ja finantsjuhina.

1997 asutatud TÜ Sihtasutuse eesmärk on toetada stipendiumite loomise teel ülikooliga seotud inimeste teadus- ja haridustegevust. Sihtasutust juhivad 7-liikmeline usalduskogu, mille esimees on Aare Tark.

TÜ Sihtasutus: tel 737 5852, www.ut.ee/sihtasutus, tysiht@ut.ee

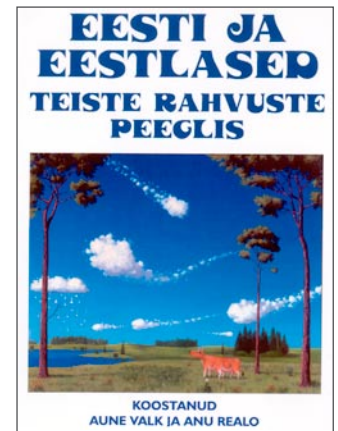
46 lugu eestlastest

9. novembril kell 17 toimub TÜ Tallinna esinduses Aune Valgu ja Anu Realo raamatu «Eesti ja eestlased teiste rahvuste peeglis» esitlus.

46 lugu räägivad Eestist ja eestlastest teiste rahvuste pilgu läbi.

Lood on kirjutanud TÜ ajakirjandus- ja teiste sotsiaalteaduste üliõpilased aastatel 2000–2003 ja EMA magistrandid 2004. aasta talvel.

«... Üldiselt arvab Eestis töötav sakslane, et siin veedetud aeg on üks osa tema elu «kullafondist», kuigi siin on hoolimatud ja tuimad inimesed ning halb leib. Ilmselt kaaluvad Eestiga seonduvad sümboolid ja assotsiatsioonid need negatiivsed pooled siiski üles. Kui palusin Paulil kiiresti nimetada Eesti ja

eestlastega seonduvaid märksõnu, nimetas ta lehmi, puid ja kauneid naisi ...» (Kaari Kiitsak-Prikk).

Raamatu andis välja TÜ Kirjastus.

12. novembril toimub raamatu esitlus Lossi 3-406.

TÄNA LEHES

Rektori kiri Res Publica esimehele
LK 2

Tallinna Ülikoolist ajakirjanduses

LK 2-3

9. novembril 1874 sündis TÜ usuteaduskonna rajaja ja rektor prof Johan Kõpp. 9. novembril kl 14.30 avatakse humanitaarraamatukogus tema 130. sünniaastapäeva näitus.

UUDISED

Sotsiaalteadlaste aastakonverents

12. ja 13. novembril toimub Tartus V Eesti sotsiaalteaduste aastakonverents.

Peateema «Eesti Euroopas: uued väljakutsed sotsiaalteadlastele» seab põhirõhu Eesti ühiskonna rahvusvahelistumisele kaasnevatele probleemidele.

Olulisemaid probleeme on tööturg ja haridus laienevas Euroopas ning ühiskondlik kihistumine.

Peetakse üle 200 ettekande. Konverentsi eesmärk on pakkuda distsipliinidevahelist diskussiooni ning võimaldada kraadiõppurite lihtsamat sisenemist teadusväljale.

Konverents toimub sel aastal TÜ egiidi all – sotsiaalmajandus- ja õigusteaduskonna ning koostöös Euroopa kolledžiga.

Registreeruda saab 10. novembrini, osavõtt tasuta.

Info: Maie Kiisel, tel 737 5190, maie.kiisel@ut.ee, www.ut.ee/ESAKV.

Seminar «International Classroom»

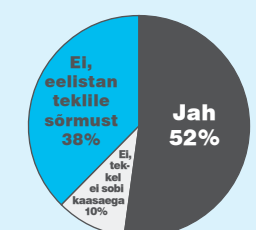
Täna kl 9.15 algas Lossi 3 ruumis 306 kahepäevane rahvusvaheline seminar «International Classroom».

Balti Õpingute Keskuse juhataja Viktor Trasbergi sõnul keskendub seekordne seminar eeskätt nende õpetajate koolitamisele, kes töötavad mitmekultuurilistes õpikeskondades. Järgmine seminar toimub Kaunases.

Seminari korraldab TÜ Balti Õpingute Keskus koos Balti- ja Põhjamaade ülikoolidega.

ONLINE-KÜSITLUS

Kas TÜ-l peaks olema oma tekkel?

Vastajaid: 303

Uus küsimus: Kuidas suhtud Tallinna Ülikooli?

Vasta: www.ut.ee/ajaleht/

KIRI

Hr Juhan Parts

Ühenduse Vabariigi Eest – Res Publica esimees Stenbocki maja

Lugupeetud erakonna esimees härra Juhan Parts

Tartu Ülikool on tähelepanu ja ootustega jälginud Res Publica juhtimisel tegutseva valitsuskolitsiooni haridus- ja teaduspoliitika realiseerimist tegelikkuses ning suhtunud tunnustavalt ettevõtetud sammudesse teadus- ja arendustegevuse edendamiseks. Samavõrd tervitatav oli valitsuse otsus kutsuda ellu asjatundjate komisjon kõrghariduspoliitika kuhjunud probleemide lahendamiseks. Komisjoni töö tähtsaks määras valitsus veebruaril 2005.

Samas on meis tekitanud tõsist muret ja arusaamatust Res Publica eestseisuse kiirkorras tehtud otsus toetada Tallinna Ülikooli asutamist ning sellele järgnenud peaministri otsust Pedagoogikaülikooli ümbernimetamiseks Tallinna Ülikooliks ja korraldust haridus- ja teadusministrile vastava ettepaneku esitamiseks valitsusele kolme nädala jooksul.

Res Publicale ei saa olla teadmata, et Eesti avalikke ülikoole esindav Rektori Nõukogu, sealhulgas ka Tallinna Pedagoogikaülikool ja Tartu Ülikool, on üksmeelselt toetanud akadeemilist integratsiooni Tallinnas, mille üheks elementiks oleks Pedagoogikaülikooli ümbernimetamine Tallinna Linnaülikooliks. Selles nimetuses kajastuks adekvaatselt ja rahvusvaheliselt mõistetavalt nii kujuneva ülikooli tegevuse sisu kui ka vorm.

Tallinna Linnaülikooli nimetust on toetanud ka Tallinna Linnavalitsus. Teadus- ja Arendusnõukogu on pidanud vajalikuks enne selle küsimuse otsustamist oodata ära valitsuskomisjoni töö tulemust. Nende asjaolude valguses tundub meile, et Tallinna Ülikooli asutamine on muutunud eelkõige Res Publica parteiliseks eesmärgiks, mis on aktualiseerunud seoses võimuvahetusega Tallinnas ning millel pole otsest seost käimasoleva sisulise aruteluga Eesti kõrghariduskorralduse üle.

Tallinna Ülikooli nimelise kõrgkooli loomine viitab ühetähtsusele uue täismõõtmelise ülikooli asutamisele Tartu Ülikooli kõrvale. See on äärmiselt tõsine ettevõtmine, mille realiseerimine nõuab oluliselt täiendavaid akadeemilisi ja materiaalseid ressursse ning väärivad igakülgselt kaalumist ka meist palju suuremate ja rikkamate riikide puhul. Arvestades meile teadaolevaid konsultatsioone arstiõppe käivitamiseks Põhja-Eesti Regionaalhaigla baasil, on Tallinna Ülikooli initsiaatorite kavatsused tõepoolest tõised. Samas, teades ja tundes Eesti riigi võimalusi, samuti tegelikke vajadusi, saab uus ülikool sündida vaid Tartu Ülikooli arvel, suunates ümber vastavad inim- ja materiaalsed ressursid ja kasvatades nende najal uue ülikooli tagasihoidlikku akadeemilist potentsiaali. Esialgsete hinnangute alusel väheneb selle tulemusena eelseisvatel aastatel Tartu Ülikooli akadeemiline koosseis umbes ühe kolmandiku võrra, mis muudab tühiseks meie viimase tosina aasta jõupingutused, saamaks Euroopas arvestatavaks teadusülikooliks.

Eelnevast tulenevalt on tõenäoliselt vältimatu, et kavandatav nimemuutus katkestab konstruktiivse koostöö Eesti avalike ülikoolide vahel, asendades selle ühemõttelisel armutu konkurenttsiga niigi nappivatele ressurssidele.

Lugupeetud partei esimees ja Tartu Ülikooli vilistlane, pöördume Teie kui selle poliitika eest seisja ja vastutaja poole palvega selgitada meile Teie otsust Tallinna Ülikooli asutamiseks ning tutvustada selle otsuse aluseks olevaid argumente, eelkõige põhjendades meie põhiseadusest tulenevalt nõutavat vajadust vastava õppeasutuse (asutamise ja) ülalpidamise järele.

Ühtlasi palume kaaluda võimalust pöörduda tagasi sisse akadeemilise arutelu juurde Eesti ülikoolimaastiku tulevikku puudutavalt ning vaagida võimalust avalike ülikoolide poolt pakutud nimetuse Tallinna Linnaülikool kasutamiseks Pedagoogikaülikooli uue nimetusena.

Teie vastust ootama jäädes ja lugupidamisega akadeemik Jaak Aaviksoo rektor, professor

Tallinna (Linna)ülikooli kujunemine meedias

Illari Lään

Tallinna (Linna)ülikooli loomisest on Eestis räägitud viimased 10 aastat. Senine arutelu leheveergudel ja mujal meedias on toonud esile erinevaid argumente nii loodava ülikooli kasuks kui ka kahjuks. Samuti on diskussioon toimunud nii akadeemilisel, majanduslikul kui ka poliitilisel pinnal.

UT pakub ülikooli liikmeskonnale lugemiseks välja võtteid olulisematest artiklitest, mis leheveergudel Tallinna Ülikooli loomist on kajastanud. Artiklite vahendusel saab kronoloogiliselt jälgida Tallinna Ülikooli loomisega seotud eesmärkide ja ambitsioonide kujunemist aastate jooksul.

Olulisemad mõtted tsitaatide näol on toodud käesolevas UT numbris, põhjalikum artiklite loetelu asub UT koduleheküljel.

1996

Haridusministeeriumi teaduse ja kõrghariduse osakonna juhataja Ain Heinaru:

«Nn kalleid erialasid ei tohiks eri kohtades dubleerida. Mida väiksem on õpperühm, seda suuremaks kasvab tudengi koolitamise omahind» (Luup, 24.06.1996).

TÜ prorektor Toivo Maimets:

«Pole mõtet iseendaga jalgpalli mängida, Tallinna ülikool tekitab pseudokonkurentsi. Näen Tallinna ülikooli loomise taga isiklikke ambitsioone, eestlasele omast tusavimma ja kildkondlikkust. Küsimus on kuidas piiratud majanduslike võimaluste ja tekkiva ägeda konkurentsi tingimustes omadega välja tulla. Ja seejuures säilitada ülikool kui tervik» (Luup, 24.06.1996).

Riigikogu kultuurikomisjoni esimees Tõnis Lukas:

«Uue ülikooli loomine, isegi kui see baseeruks valmis osadel – instituutidel ja muuseumidel – on ikkagi väga kulukas» (Luup, 24.06.1996).

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Olukorras, kus sätisest liitub niigi maineka TPÜ sotsiaalteaduskonnaga rahvusvahelise ja sotsiaaluuringute instituut ning vastastikuse koostöö lepe on sõlmitud Tallinna mitme majandus- ja õigusala haridust andva kõrgkooliga, tähendaks tugeva loodusteaduskonna lisandumine täismõõdulise ülikooli teket» (Luup, 24.06.1996).

Eurominister Endel Lippmaa:

«Tallinna ülikool on võimeline katma kõike, kui vaja, ka meditsiini. Mulle kui Tehnikaülikooli vilistlasele on sügavalt solvav kuulda juttu meie ainsast *universitasest*. Samuti võiks ju väita, et meie ainus *universitas* asub Tallinnas ja Tartus on vaid selle humanitaarosa» (Luup, 24.06.1996).

1997

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Ei tohi segi ajada Tallinna Ülikooli ja Tallinna Linnaülikooli mõisteid. Tallinna Linnaülikooli nime taotleb Tallinna Pedagoogikaülikool ja see oleks Tehnikaülikooli kõrval siis sotsiaal-, humanitaar-, aga ka loodusteaduste valdkondi viljelev ülikool» (Sõnumileht, 09.09.1997).

1999

Eesti Humanitaarinstituudi prof Mikko Lagerspeltz:

«Üheks takistuseks Tallinna Ülikooli loomisest on olnud Tallinna Pedagoogikaülikooli täpselt määratlemata roll õpetajate ettevalmistamisele keskendunud kõrgkooli ja nüüdisaegse teadusülikooli vahel» (Eesti Päevaleht, 25.06.1999).

2000

Akadeemik Udo Margna:

«On kahetsusväärne, et Eesti taasiseseisvuse kümme aasta jooksul ei ole Tallinna ülikooliruumi väljaarendamise

probleemi riiklikul tasemel üldse tõstatatudki. Selle asemel on ühemõtteliselt erilisse privilegeeritud seisusesse asetatud Tartu Ülikool, jättes kõik teised ülikoolid oluliselt halvemas olukorda, seda nii õigusliku seisundi kui ka riikliku rahastamise taseme poolest» (Luup, 29.05.2000).

TÜ rektor Jaak Aaviksoo:

«Me kas ei taha või ei suuda mõista, et põhiprobleemiks ei ole mitte põllumajandusülikooli või pedagoogikaülikooli või ka Tartu Ülikooli tulevik Eestis, vaid eesti ülikooli tulevik maailmas ja seda saab kindlustada vaid tänapäevastest arusaamadest kantud tasakaalukas arutelu ja mõistlikud otsused, mitte kummaline kukepoks kodusel kõrghariduskamaraal (Postimees, 18.10.2000).

Akadeemik Udo Margna:

«Tänu korralikule loodusteaduslikule osale ja selle olulisele tugevdamisele viimastel aastatel toimib Tallinna Pedagoogikaülikool sisuliselt kui *University*. Seetõttu vääraks ta juba täna Tallinna Ülikooli nime. Initsiatiiv nimetada TPÜ ümber Tallinna Ülikooliks on seetõttu kindlasti põhjendatud ning seda tuleks Tallinna ülikooliruumi väljaarendamise kontekstis kõige tõsisemalt kaaluda» (Luup, 29.05.2000).

Haridusminister Tõnis Lukas:

«Eesmärk ei ole lihtsalt kokku hoida, vaid hoida rahvusvaheliselt loogivõimelisi õppejõude koos ühes või paaris kohas ja maksta neile rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist palka» (Postimees, 18.10.2000).

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Tallinna Pedagoogikaülikooli eesmärk on endiselt anda sotsiaal-humanitaarharidust ja kui vaja, siis ka Tallinna Tehnikaülikooliga liidetult. Kõik viimaste aastate suuremad investeeringud on läinud Tartusse ja sellele vastu seismiseks on vaja Tallinna ülikoolide ühinemist. Siin on tegu poliitiliste huvidega ja nende tasakaalustamiseks tuleb kaasata ka Tallinna linn» (Postimees, 21.12.2000).

Õigusinstituudi prof Talis Bachmann:

«Arvan, et Tartu Ülikooliga tuleks liita kõik muu, mis seal veel lisaks on. See põhistaks Tartu kui juhtiva, riigi rahastatava, Eesti ainsa tõelise *universitase*. Tallinna Tehnikaülikool võiks jääda iseseisvaks. Ülejäänud Tallinnas asuv akadeemiline potentsiaal koonduks Oxfordi ja Cambridge'i eeskujul Tallinna Ülikooli, mis koosneb majanduslikult ja akadeemiliselt iseseisvat kolledžitest. Ülemiste vanakest, kes valmis saanud Tallinna Ülikoolile vee peale laseks, pole tarvis karta – vesi juba ammu Emajões» (Eesti Päevaleht, 30.03.2000).

TPÜ prof Mati Hint:

«Ülikooliharidust Tallinnas ei ole enam võimalik maha suruda. Tallinna ülikool ei kõla enam sama totralt kui tartu kilud. On haridusministeeriumi voli, kui palju õpetamisliitsentse ja riigitellimusi uutele riigiliasülikoolidele jagatakse, aga Tallinna ülikoolihariduse keskmeks jäävad siiski avalik-õiguslikud ülikoolid, ka pedagoogikaülikool, mille areng pedagoogilise instituudi horisondi madalusest on olnud väga kiire» (Sirp, 15.12.2000).

«Kui tulemuslikult uus loodav Tallinna ülikool tööle hakkab, oleneb paljugi sellest, kuidas ühinemine läbi viiakse. Meie korporatiivses ühiskonnas võivad silmanähtavalt mõistuspäraste otsuste langetamist takistada tihti isiklikud tutvused ja kitsa kildkonna huvid» (Äripäev, 21.12.2000).

Eesti Humanitaarinstituudi rektor Mikko Lagerspeltz:

«Mind paneb tõesti imestama, et Tallinnas pole veel klassikalist ülikooli ja humanitaaralad on siin linnas nii tagasihoidlikult esindatud. Kümne aasta pärast võiks Tallinnas päris ülikooli siiski olemas olla. Meie humanitaarinstituut annaks selle rajamise oma panuse» (Õpetajate Leht, 11.02.2000).

UT KÜSIB

Mida arvate Tallinna ülikooli loomise kohta ja kuidas see mõjutaks Tartu Ülikooli arengut?

Toomas Asser
Arsti-
teaduskonna
dekaan

Ülikoolid on viimastel aastatel seoses kõrgharidusreformiga oluliselt muutunud ning iga teadusülikooli üks lahutamatu ja mõneti suisa eelduslik komponent on arstiteaduskond. Ülikool on tugevam arstiteaduskonda omades ja ka vastupidid.

Üha vähem on selliseid meditsiini valdkondi, mis oleksid täielikult sõltuvad vaid arstiteaduskondadest. Kuigi maailmas suureneb jätkuvalt

biomeditsiiniliste erialade tähtsus, on sama oluline sama ülikooli raames tagada teiste teaduskondade areng.

Missugused on vältimatud nõuded maailmatasemel arstiharidusele, mille andmiseks ka Tartu Ülikooli arstiteaduskond peaks suuteline olema? Eelduseks on andekad üliõpilased, tugeva teaduskonna ja õpetajate olemasolu, kliiniliselt kompetentsed õpetajad, raha õpetamise infrastruktuuri ülalpidamiseks ja täiendamiseks ning piisav hulk patsiente. Eelduseks ühe arstiteaduskonna toimimisele on inimpopulatsioon minimaalse suurusega 1,5–2 miljonit inimest. Eestis napib järjest tunda-

vamalt nii inimesi kui ka raha arstiõppe toimimiseks ja olukord on sama ka teistes valdkondades. Rangelt reguleeritud arstide koolitus nõuab aga üsna arusaadavalt oluliselt suuremat

investeeringut kui seda Eesti riik täna pakub.

Sellest tulenevalt peaks Eesti hariduspoliitika üks põhiprioriteete olema tasemel arstiõppe kindlustamine Tartu Ülikoolis.

Jaak Kangilaski
TÜ prorektor

Tallinna Ülikooli loomise poolt räägivad, et kaks enam-vähem võrdset kõrghariduse keskust edendaks Eesti-sisest võistlust.

Võistluse ja koostöö vastu

ei ole muidugi keegi, kuid paraku ei jätku Eestis enamikul erialadel kahe keskuse olemiseks raha ega akadeemilist pädevust.

Seega saab paljude erialade arendamine Tallinnas toimuda ainult Tartu Ülikooli arvel ning see tähendaks neil erialadel ühe tugeva keskuse asemele kahe alamõõdulise tekitamist. Loodetavasti mõistavad Eesti avalikkus ja

poliitikud näiteks kahe arstiteaduskonna loomise plaani sõgedust.

Samas on ilmne, et peamiselt sotsiaal- ja humanitaaraladega tegelev Tallinna Linnaülikool on võimalik, sest nn pehmed erialad on odavamad ja mõnel neist on Tallinnas arvestatav teaduslik tase.

TÜ mitmel erialal on hea koostöö TPÜ mitme erialaga. Kui jätkub ressursse, on dubleerimine kasulik, kuid põhjendamatu dubleerimist tuleks vältida, eriti arvestades ühiskonna vajadusi, lõpetajate töövõimalusi ja vähenevat üliõpilaskonda.

Liiait näib, et mõne eriala arendamisel Tallinnas pole

peamine mitte teaduse huvid või ühiskonna vajadused, vaid püüe luua uusi õppejõukohti.

Kui TÜ kriitikast hoolimata dubleerimist paisutatakse, tuleb TÜ sotsiaal- ja humanitaaraladest paraku ka eba-mõistlik võistlus vastu võtta. Seni on enamiku TÜ «pehme-erialade» akrediteerimise ja evalveerimise tase olnud selgelt kõrgem kui Tallinnas, kuid taset tuleb püüda tõsta. Selleks et TÜ saaks oma universaalsust säilitada, peab ta suunama rohkem tähelepanu ja vahendeid nendele erialadele, mille konkurentidel Tallinnas on mitte akadeemilisi, vaid rahalisi ja logistilisi eeliseid.

2001

TPÜ rektor Mait Arvisto:

«Punase rätikuna mõjub Tallinna Ülikooli nimetuse väljakäimine, mille vastuargumendina mainitakse isegi, et siis peaks ju juura ja meditsiini ka olema!»

Pedagoogikaülikooli nõukogu otsus ja tulevase arengukava projekt näevad ette ülikooli arengut sotsiaal-humanitaarse põhikallakuga ülikoolina ning ei välista ülekasvamist Tallinna Ülikooliks» (Postimees, 11.01.2001).

Riigikogu liige Peeter Kreitzberg:

«Raske on tõrjuda oletusi, et ülikoolide liitmise teema lähtub pigem teatud institutsionaalsest huvist, mida serveeritakse Eesti haridushuvide pähe ülikoolide konkurentsivõime ja õppekvaliteedi tõstmise sildi all. Õõnsavõitu argumentid jätavad kohati allaneelamise mulje» (Postimees, 23.01.2001).

Haridusminister Tõnis Lukas:

«Tallinna ülikool tuleb. Pole sugugi kõige tähtsam, kas just sellise nime all, kuid pealinna ülikoolide liitumine on paratamatu. Tõsine teadlane ei tunne hirmu mitte niivõrd ülikooli nime kadumise, kuivõrd oma valdkonna konkurentsivõime halvenemise ees» (Postimees, 31.01.2001).

TPÜ rektor Mati Heidmets:

«Ühinemine juba ukse ees. Hetkel on vaidlusobjektiks ülikooli akadeemilise poole ülesehitus. Kindlasti ei saa selle aluseks olla kõigi olemasolevate õppekavade mehhaaniline kokkupanemine. Nagu iga uus asi, peab ka liitunud ülikool ennast tõestama. Akadeemilises maailmas käib see õppetöö ja teadustegevuse kvaliteedi kaudu» (Eesti Päevaleht, 30.10.2001).

Eesti Kõrgema Kommertsikooli rektor Olav Aarna:

«Hariduse vallas ei kehti paraku ärimaailma arenguloogikast tulenev lennukas põhimõte *small is beautiful*, mis näib olevat juhtunud Eesti kõrgharidusmaastiku kujunemist viimase kümmeaasta jooksul. Kui eeltoodul on loogilist seost kõrgharidussüsteemi arenguga, siis võiks püstitada marksistliku värvinguga loosung: Kõik Eesti kõrgkoolid, ühinege! Kas see peaks tähendama kõige olemasoleva mehhaanilist ühendamist, olgu või Tartu Ülikooli auväärse nime all? Vaevast, et see oleks Tartu Ülikooli huvides ja, mis veelgi olulisem, päris kindlasti ei ole see Eesti Vabariigi huvides» (Õpetajate Leht, 30.03.2001).

TTÜ prof Raivo Vilu:

«Mitu ülikooli Tallinnas peaks olema? Mitte rohkem kui üks. Kui lähtume eeldusest, et ülikoolis toimub teaduspõhine õpe, mis lõpeb doktorikraadi kaitsmisega, peaksime alustama doktorioõpe olukorra analüüsist. Oletatavasti saaksime Tallinnas kokku kuskil 60–70 professorit. Selle kriteeriumi järgi oleks Tallinna ülikool õige väike.

Minu loogika on liiga sirgjooneline – kõik doktorioõpe võimalised inimesed ei tööta ju ülikoolides – aga mingi uba selles on» (Õpetajate Leht, 09.11.2001).

2002

Tallinna abilinnapea Rein Lang:

«Kõrgharidusmaastik peab muutuma. Koolid peavad leidma ühisosa ja ühinema. Tallinna raad annab allkirja Tallinna Ülikooli koostöölepingule rõõmuga, kuid tajudes ka vastutust. Tallinna Ülikool tahaks saada tulevikus sama mainekaks õppeasutuseks kui teiste Läänemere linnade nimesid kandvad ülikoolid» (Postimees, 15.05.2002).

Akadeemik Peeter Tulviste:

«Kui mitut klassikalist ehk seinast ülikooli jaksab Eesti ülal pidada? Kui vaadata ülikoolide finantseerimist viimasel tosinal aastal, siis tekib kiusatus vastata, et mitte ühtegi. Meie ülikoolides on praegu professuure, mis on aastate kaupa täitmata, ja tuleb ette, et professoriks valitakse inimene, keda Uppsalas või Turus professoriks ei valitaks. Kui meil on raskesti ühe klassikalise ülikooli ülalpidamisega nii raha kui ka ajude mõttes, kuidas saaksime veel teist asutada?» (Postimees, 20.09.2002).

Birute Klaas
Filosoofia-
teaduskonna
dekaan

Tallinna Ülikooli loomise mõte on sündinud vajadusest koondada mitu sotsiaal- ja humanitaarkõrgharidust andvat kooli ühe mõttelise katuse alla. Idee iseenesest on ju loogiline tulemus, arvestades Eestis valitsevat eklektikat nii kõrgharidusinstituutide sisu, eesmärgi kui ka vormi osas.

Kui pangad elasid selle koondumisprotsessi üle ja läbi kümmeaastat tagasi, siis kõrgharidus- ja teadusastutuste osas on selle suunalist tegutsemist märgata ka juba mitu aastat.

Tuletame kas või meelde mitme kolledži koondumise *alma mater* i kaitsva tiiva alla.

Kahjuks on aga Tallinna Ülikooli moodustamine olnud seotud päris mitme probleemiga.

Pedagoogikaülikooli riiklikult oluline missioon – valmistada ette Eestile vajalikku õpetajaskonda – on kippunud uue institutsiooni loomisel kuidagi teisejärguliseks jääma.

Tallinna Ülikooli on kavandatud humanitaarteaduste vallas õppetoolid, kes peaksid hakkama tegelema hoopis doktorioõppega (näiteks arheoloogia).

Kummaline on seejuures asjaolu, et puudub selleks vajalik teadlaste kriitiline mass, rääkimata vajalikust infrastruktuurist koos kaas-aegselt tasemel sisustatud laboriga, rääkimata ka otsustarbekuse printsiibist – kas Eestil on vaja välja arendada suhteliselt kitsas valdkonnas kahte rahvusvahelisel tasemel keskust. Kas Eesti

Eesti Humanitaarinstituudi prof Rein Raud:

«Vähemasti humanitaaralases mõtlemises on Tartu Ülikooli proportsionaalne osatähtsus Eesti vaimses keskkonnas tunduvalt väiksem ressursside proportsioonist, mida ta nende alade arendamiseks Eestis olemasolevast rahast kasutab. Üks ülikool lihtsalt ei saa vaimset keskkonda täiel määral ülal hoida. Ei ole kellelgi kavatsust rajada Tallinna Ülikooli täiemahulise klassikalise *universitas* ena, kuhu mahuks ka näiteks arstiteaduskond, vaid pigem humanitaar- ja sotsiaalteadustekeskse ülikoolina, kus on vähemal määral esindatud mõned muud alad» (Postimees, 28.09.2002).

TÜ prof Rein Ruutsoo:

«Tegelik probleem polegi mitte tabustavas nimetuses «ülikool», vaid tõepoolest Tallinnas saadava hariduse taseme tõus. Selle tõus pole pikemas plaanis tingimata Tartu kahjuks.

Tippmängijate vähesuse ja Tartu nõrgestamise probleem on tegematajätmistele viili. Neid ei saa kohe juurde tekitada. Esialgu koondatakse «kirjaoskajad» inimesed Tallinnas kokku. Et aga Tallinna Ülikool on tulevikus tõsisema tõmbejõuga kui mõnigi «euro-ülikool», on selge» (Postimees, 05.10.2002).

Eesti Humanitaarinstituudi rektor Jaan Tamm:

«Meil ei ole ju näiteks kümneid filosoofiadoktoreid, meie jõud on killustatud, seetõttu tulebki tegevus ühendada ja efektiivsemaks muuta.

Kõrge kvalifikatsiooniga õppejõudude puudus on üldine, puudutades isegi Tartu Ülikooli. Seetõttu pühendubki uus ülikool uute erialade juurutamise asemel seniste restruktureerimisele» (Äripäev, 15.05.2002).

Haridusminister Tõnis Lukas:

Loodetavasti toimub kolme kõrgkooli ühinemine selge kava alusel, kuid pole kindel, kas uue kõrgkooli nimeks saab just Tallinna Ülikool – erialade diapason on kitsam kui Tartu Ülikoolil. Kindlasti aga on ta tugevam kui üksikud ühtekokku» (Õpetajate Leht, 25.01.2002).

Ajaloo Instituudi direktor Priit Raudkivi:

«Ei oska öelda, kui palju kulub aega selleks, et Tallinna Ülikool kujuneks Tartu Ülikooliga võrreldavaks õppeasutuseks. Juhul, kui kõik läheb nii nagu plaanitud, võib see juhtuda 5–6 aastaga. Aga ega lepingu allkirjutanute eesmärk olegi tartlasi üle trumbata, oleme ju ise kõik seal tulnud. Kõige tähtsam on luua konkurentsivõimeline ülikool. See tuleb kogu Eestile kasuks» (Õpetajate Leht, 24.05.2002).

2003

TPÜ rektor Mati Heidmets:

«Meil pole raha ega ajusid selleks, et ehitada siin üles 15 euroopalikku ülikooli. Kui tahame anda Euroopa tasemel haridust, siis ei saa seda teha igas nurgas eraldi. Loodan, et mõne aja pärast võiks Tallinnas välja kujuneda kaks suuremat ülikooli: üks tehnoloogia ja teine humanitaar-sotsiaalteadusliku suunaga. Kui Tartus asub seinast seinast ulatuv klassikaline ülikool, siis Tallinnas oleksid rohkem spetsialiseeritud ülikoolid» (SL Õhtuleht, 20.02.2003).

TTÜ rektor Andres Keevallik:

«Mina pole Tartu Ülikoolile konkurentsi pakkumist kunagi tõsiselt võtnud. Milleks konkureerida Eesti vanima ja kuulsaima ülikooliga? Esimese Tallinna ülikooli plaani puhul tekkis juurde mõtetuid juhtimistasandeid – igauks püüdis säilitada oma autonoomia, rektorid tahtsid jääda rektoriteks. Olen niisugust hüpoteetilist suurt Tallinna ülikooli kolhoosiks nimetanud.

Sotsiaal- ja humanitaarkallakuga ülikooli tekkimine Tallinnas on mõistlik. Iseseisvusajal laienenud, uusi huvitavaid erialasid juurde võtnud pedagoogikaülikool vajab uut identiteeti. Kuigi Tallinna ülikooli idee teostub esialgu kavandatust märksa väiksemas mahus, pole sedagi lihtne realiseerida. Pedagoogikaülikool peaks tegema tõsiseid valikuid, et loodav ülikool oleks tõepoolest humanitaar-sotsiaalkallakuga, et sinna ei tekiks liigliha. Kindlasti tuleks millestki loobuda» (Õpetajate Leht, 22.08.2003).

riigil on selleks ka raha? Ja peale teadlaste kriitilise massi vajavad erialad ju ka üliõpilaste kriitilist massi, mille saavutamise mitme tegutseva keskuse jaoks võib paari aasta pärast samuti küsitav olla.

Olen Tallinna Ülikooli loomisega seonduvat tutvustanud näiteks Soome ülikoolide humanitaarteaduskondade dekaanidele, kes, meenutades aastatagust olukorda oma maal, kus «kõik ülikoo-

Jüri Sepp
Majandus-
teaduskonna
dekaan

Erinevalt kõrgkoolist pole ülikooli, sh majandusteaduskonna tegemine lihtne.

Eesti kogemus on siin õpetlik. Koole, kus majandust õpe-

lid õpetasid kõiki erialasid», toovad vastukaaluks näiteid nüüdseks riiklikul tasandil sõlmitud kokkulepetest tööjaotuse alal dubleerimise vältimiseks.

Hariduses ja teaduses võib liberalism koos tururegulatsiooni absolutiseerimisega kaasa tuua Eesti riigile hukutatavad tagajärjed: konkurents kahe alarahastatud kääbuse vahel ei luba kummalgi asuda konkureerima tõsiselt võetavate partneritega.

tatakse, on Eestis kümneid. Kõrgkooli tosinajagu.

Aga ülikooli, kus esindatud kõik kõrgharidusastmed ja õpetuse kõrval seisab võrdseina teadus? Doktorioõpet on üritanud akrediteerida kolm Eesti ülikooli. Tingimusteta edukas oli neist üks – kõige vanem. Majandusteaduse evalveerimine andis sisuliselt sama tulemust.

2004

Haridusminister Toivo Maimets:

«Valitsus pole taganenud Eesti haridusmaastiku korrastamiseks vajalikust Tallinna ülikooli loomise idee toetamisest. Praegu käib lihtsalt analüüs, kuidas liita koolid kõige kasulikumalt, nii et tulemus oleks rahvusvaheliselt tasemel, seal antav haridus kvaliteetne ja täidaks selgelt riigi vajadusi. On jõutud seisukohale, et Eestil puudub eelkõige strateegiline nägemus sellest, kui palju meie kuni pooleajast kõrgkoolist peaks üldse alles jääma, mis erialasid dubleeritakse ja nii edasi» (Postimees, 01.09.2004).

Tallinna linnavolikogu esimees Maret Maripuu:

«Haridusminister ütleb, et Eestil puudub strateegiline nägemus sellest, kui palju meie kuni pooleajast kõrgkoolist peaks üldse alles jääma ning mis erialasid edaspidi dubleeritakse. Seda ütleb ta ühe suupoolega. Teise suupoolega antakse roheline tuli Tartu Ülikooli tehnoloogiainstituudi edasiarenemiseks.

Sellepärast tundub mulle haridusministri jutt strateegilise nägemuse puudumisest täiesti õige. Ainult asja kaugemalt vaadates paistab, et haridusministeeriumi Tartusse viimine on Tallinna kõrgharidusmaastikule suuremat sorti karuteenet osutamas. Kui ministeerium leiab, et Eestisse mahub kaks konkureerivat tehnoloogiaülikooli, tuleb sellega leppida. Ent kas ei ole siis sama loogikat järgides kasu ka kahe humanitaarharidust pakkuva ülikooli – Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli konkurentsis?» (Postimees, 09.09.2004).

«Tartu ülikool ei peaks pidama Tallinnas tõrjelahinguid, vaid võitlema hoopis seadusandlikult fikseeritud Eesti ülikooli staatuse eest (à la rahvusoper, rahvusraamatukogu), mis tähendaks, et ülikooli arengukava kujutaks endast n-õ tiitelosa kogu Eesti kõrghariduse, teaduse ja kultuuri arengukavast» (Postimehe juhtkirja, 14.09.2004)

Eesti Humanitaarinstituudi prof Rein Raud:

«Eesti on väidetavalt liiga väike, et kõrgharidust ja teadust dubleerida-killustada. «Dubleerida» tähendab selles kõnepruugis paraku vaid igasugust haridus- ja teadustegevust, mis ei toimu Tartus. Mu meelest oleks kogu seda problemaatikat palju lihtsam käsitleda, kui kõrghariduskorralduses valitseksid selged reeglid. Ka Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli staatus ning sellest tulenevad õigused ja kohustused võiksid olla must valgel paika pandud, väljaspool neid erioigusi aga tuleks ajada asju läbipaistvalt ja vastastikuse lugupidamise alusel» (Postimees, 20.09.2004).

TPÜ rektor Mati Heidmets:

«Sel sügisel pidi ukseid avama Tallinna ülikool. Ülikooli aga pole. Miks? Minu hinnangul on piduriks põhimõtteline erimeelsus ühes Eesti ülikoolielu keskses küsimuses – ülikoolidevahelises tööjaotuses. Hellalt nimetatakse seda dubleerimiseks, asja tegelik sisu on tõsine konkurenttsitegevusvaldkondade jagamisel. Ehk küsimus: kes millega tegeleb?» (Eesti Päevaleht, 30.08.2004).

TÜ rektor Jaak Aaviksoo:

«Eesti on maailmas väiksem rahvas, kes püüab pidada täiemahulist emakeelset ülikooli ja selle suutmise on pigem ime kui iseenesestmõistetavus. Kogu Eesti praegune akadeemiline potentsiaal on jämedalt võttes pool Helsingi ülikooli potentsiaalist.

Erialasid, kus oleks võimalik sisuline konkurss profesorihohtadele, on vahest paarkümmend – Eesti praegusest akadeemilisest potentsiaalst napib ühegi korraliku ülikooli tarbeks» (Eesti Päevaleht, 13.09.2004).

Kirjanik Mihkel Mutt:

«Kõrgharidus ei ole kohukesed, mida jõuaks tipptasemel paljudes kohtades toota. On vist konsensus, et tehniliselt kalleid alasid nagu meditsiin, bioloogia vms ei ole mõtet Eestis kahes kohas õpetada ja need jäävad Tartusse. Tõde on ka see, et ilma tugeva *universitas* eta oleks Tartu lihtsalt üks linn. Ärgu eneseteadlikud tartlased solvugu, aga Tartu säilitamine Tartuna on ehk Eesti Vabariigi tähtsaim regionaalpoliitiline ülesanne» (Sirp, 22.10.2004).

Millest see räägib? Paljust ki, aga muu hulgas ka sellest, et Eestil ei jätku rohkemaks potentsiaali.

Sellises olukorras on konkurenttsi kerge taanduma loovast ja arendavast mehhanismist ümberjaotavaks ülepaakumiseks.

Eesti teadusharidusele ei

anna see midagi juurde, kui EBS hea professori endale saab, tehnikaülikool aga kaotab.

Kellelt hakkab neid üle lööma Tallinna Ülikool ja kes sellest võidab? Aga ülikooli nime all kõrgkooli luua pole vist ka mõtet, neid on ju Tallinna ülikoolitagi liiga palju.

Peeter Burk
Füüsika-
teaduskonna
dekaan

FK teaduskonda Tallinna Ülikooli loomine otseselt ei puuduta, kuna seal meiega konkureerivad erialasid vist ei tule.

Üldfilosoofilises plaanis võiks ehk tervitada konkurentsi tekkimist (või tugevnenemist), kuid arvan, et Tallinna Ülikooli loomine (niipalju

kui ma sellest kuulnud ja lugenud olen) tähendaks tegelikult katset ressurssi rohkem Tallinna tõmmata. Ja see saab toimuda vaid Tartu arvelt.

Arvan, et Eestis pole piisavalt ressurssi (tasemel tudengeid ja õppejõude, aga ka raha), et pidada üleval mitut omavahel konkureerivat (humanitaar?) teadusülikooli.

TÜ ja TTÜ suhtluse vaatluselgi ilmneb, et sageli üritatakse vahendite valimata üksiteisele «ära teha», selle asemel, et arendada koostööd.

UUDISED

Konverents «Esiemaga silmitsi»

12. novembril kell 14 algab SA Domus Dorpatensis majas Tartu Ülikooli 7 Eesti Nais-üliõpilaste Seltsi konverents «Esiemaga silmitsi».

Ettekandeid peavad Margit Sutrop, Tiina Kirss, Rutt Hinrikus, Leelo Tungal, Peeter Olesk ja Leena Käosaar-Kurvet.

Info: www.hot.ee/esiema.

EKA tudengite näitus Y galeriis

1. novembril avati Y-galeriis Eesti Kunstiakadeemia Avatud Akadeemia III ja IV kursuse üliõpilaste tööde näitus «Teel».

Galeristi Margus Kiisi sõnul saab kunstiakadeemia tudengite näitusel näha jõulisust ja külmust, novaatorlust ja konservatiivsust, literatuursust ja puhast kunsti, avatust ja vabadust.

Rahvusvaheline üliõpilaskonverents

8.–10. novembrini toimub TTÜs Eesti Üliõpilaskondade Liidu ja Euroopa Üliõpilaskondade katusorganisatsiooni rahvusvaheline konverents «Changing Chairs – Graduates in the labour market».

Registreerimine ja info: eyl@eyl.ee, tel 660 6188 või www.eyl.ee/conference. Osalemine tudengitele 75 kr.

Lisainfo: www.eyl.ee/conference.

Korvpallimeeskond TU/Rock võitis

Eile võitis korvpallimeeskond Tartu Ülikool/Rock Ühispanna korvpalli meistriliigas TTÜ/A.Le Coqi tulemusega 82:72. Kodumeeskonna parim korvikütt oli Marek Doronin 18 punktiga. Kaotajate arvele lisas enim punkte Leho Kraav (19).

11. novembril kell 19 mängib TTÜ/Rock Ukraina meistriliiga võistkonna BC Dnipro vastu.

VEEBIKOMMENTAAR

Üliõpilastekkel UT nr 33, 22. okt; nr 34, 29. okt

- Kui ülikoolil oleks oma tekkel ning üliõpilased seda aktiivselt kannaksid, siis oleks ka korporantidel rohkem põhjust omi tekkeid igapäevaselt kanda. Kirju tekkel torkaks silma, tekitaks kadedust ning lõpuks oleks korpi kuulumine auasi igale üliõpilasele, nii nagu see enne Teist maailmasõda ka oli. Loomulikult on ülikooli üldteklit vaja.
- Ülikoolis on ju üliõpilasesindus, võiks TÜ teki asja käsile võtta.

Ärisimulatsiooni-mäng UT nr 34, 29. okt

- Tundub päris asjalik mäng olevat, ise olen sarnastel osalenud. Hästi kirjutatud artiklil ka.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaz 3200
Trükk: o/ü Greif

ÖNNITLEME

Emeriitprof Arvo Tikk 75

30. oktoobril tähistas oma 75. sünnipäeva professor emeritus Arvo Tikk.

Arvo Tikk lõpetas TÜ arstiteaduskonna 1954 ning töötas seejärel ülikooli närvikliinikus. 1954–1970 oli neuroloogia ja neurokirurgia kateedri assistent, 1970 valiti dotsendiks ja 1975 professoriks.

Prof Tikk on aastakümnete vältel olnud võrdselt edukas arst, õppejõud, teadlane ja administraator. Tema teadusliku uurimistöö peamised valdkonnad on olnud pea- ja seljaaju trauma, perifeersete närvide kompressioonisündroomid ning närvihäiguste intensiivravi. Juubilar on oma uurimistöö alati seostanud praktilise arstliku tegevusega, eelkõige uute seisukohtade ja ravimeetodite juurutamisega Eestis.

Juba 1958 loodi Tiku aktiivsel osavõtul Tartu närvikliinikus närvihäiguste intensiivravi üksus. Juubilar eestvedamisel ja vahetult korraldamisel juurdus 1959 närvikliiniku hingamiskeskuse väljasoitud-brigaadi tegevus, mis ravis eluohutlikus seisundis patsientide kohapeal ja tagas nende transpordi keskusesse. Neist põhimõtetest on välja kasvanud nüüdisaegne reanimobiliteenisus. Prof Tikk juurutas esimesena Eestis mitmesugused spondüloeesimeetodid selgroo ja seljaaju traumaga haigete raviks. Suured on juubilaril teened raske aju-, kolju- ja traumaga haigete tänapäevase käsitluse juurutamisel, mis hõlmavad nii kirurgilise kui intensiivravi meetodeid.

Arvo Tikk juurutas Eestis kompressioonineuropaatiate kirurgilise ravi ning mitmed perifeersete vigastuste ravi

meetodid.

Kui 1990 loodi TÜ inimuuringute eetika komitee, määrati prof Tikk selle esimeheks. Sellest ajast on juubilar aktiivselt selgitanud ja arstkonnas propageerinud nüüdisaegse bioetika seisukohti. Juubilar on Eesti esindaja Euroopa Nõukogu bioetika komitees 1995. aastast. Tema organiseerimistöö tulemusena moodustati 1998 sotsiaalministeeriumi juurde Eesti Bioetika Nõukogu. Hindamatu on olnud juubilaril tegevus eksperdina Eesti meditsiinilase seadusloome valdkonnas.

Juubilar on olnud enami-ku praegu Eestis töötavate arstide õpetaja. Ta on karismaatiline isiksus, heatahtlik õpetaja, osavõtlis ja abivalmis kolleeg, kelle optimistlik ellusuhtumine on julgustav kõigile, kes temaga suhtlevad. Kadestamisväärne on tema oskus ja võime säilitada hea töövoime ning ettevõtlikkus ka hilisemas elueas.

Õnne ja jõudu edaspidiseks soovivad kolleegid!

ÖNNITLEME

55	40
Mare Toom, vanemlaborant – 7. november	Piret Klesment, teadur – 7. november
50	30
Livia Kuuskvere, õpetaja – 6. november	Heiki Kasemägi, teadur – 11. november
45	25
Tatjana Vinogradova, assistent – 11. november	Tõnis Org, laborispetsialist – 6. november

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum Toomel Lossi 25

AJA SISSE MINEK Esmakursuslane!

Kas Sa tunnend oma ülikooli ja teaduskonna ajalugu?
Kas Sa tead oma eriala tunnustatud teadlasi?
Kas Sa aimad, milline oli minevikus üliõpilase elu-olu?

Kui tahad tunda end selles valdkonnas kindlamalt, tule muuseumisse!
Õpid tundma oma eriala muuseumiekspositsiooni, fondiesemete ja teadja-inimese tutvustuse kaudu.

Ootame!

Majandusteaduskond 8. novembril kl 14.15

Tulla võivad ka vanemate kursuste tudengid.

Lisateave: 737 5677

JÄRGNEB!

Tasuta!

Algas jõulukaardi tellimine

Ülikooli 2004. aasta jõulukaardi kujundus on valmis. Jõulukaarte saab tellida TÜ Kirjastusest.

Info kaardi kohta asub aadressil: www.ut.ee/44689

Sel aastal valmib esmakordselt ka Tartu Ülikooli elektrooniline jõulukaart, mille kasutamine on tasuta. Kaart on saadaval alates novembri lõpust.

Üliõpilaste judo

6. novembril kell 12 algavad Tähtvere judohallis tudengite judo meistrivõistlused.

Kaalumine algab samas kell 10.30–11.30.

Pealtvaatajatele osavõtt tasuta.

e-õpe – koostöö ja kvaliteet

Pärnu, 23. ja 24. november 2004

Head õppejõud, e-õppe spetsialistid, e-õppe huvilised!

Olete oodatud osalema konverentsil

«e-õpe – koostöö ja kvaliteet»

TÜ Pärnu Kolledžis (Ringi 35)

- Konverentsi rõhuasetus on e-õppe kvaliteedil
- Käsitletakse temaatilisi võrgustikke, õpistrateegiate kasutamist, videoloenguid ja e-õppe korraldamisega seotud küsimusi.
- Tutvustakse paremaid e-kursusi
- Toimuvad arutelud ja diskussioonid

Konverentsi kodulehekülg: www.e-uni.ee/parnu

KOOLITUS

Kuidas muudab õppeinfosüsteemi kasutamine õppejõu töö lihtsamaks?

Sihtrühm: õppejõud jt õppetöö läbiviijad.

Eesmärk: saada kiire ja praktiline ülevaade õppeinfosüsteemi kasutamise eelistest ning õppida kasutama ÖISI õpetamist toetavaid rakendusi.

Sisu: õppeainete haldamine, õppematerjalide väljapanek ja haldamine, aineprogrammi muutmine, üliõpilaste ainele registreerimine, eksamiprotokollide vormistamine, õppekavade, tunni- ja eksamiplaanide vaatamine ja haldamine.

Aeg ja koht: 10. nov kl 14.15–15.45 matemaatika-informaatikateaduskonna arvutiklassis 311 (Liivi 2).

Registreerimine: www.ut.ee/kursus

Läbiviija: ÖISI peaspetsialist Meelike Pandis.

VAHETUSÜLIÕPILASEKS

Kõigile vene keele huvilistele!

Venemaal Voroneži Ülikoolis on vahetusüliõpilaseks suurepärase võimaluse täiendada oma vene keele oskust. Tartu Ülikoolist võrsunud Voroneži Ülikool on üks parimaid vene keele võrkeelena õpetamise keskusi Venemaal. Paljud TÜ üliõpilased on juba seda võimalust kasutanud ning sellega rahul olnud.

Voroneži Ülikool pakub stipendiumi ja tasuta ühiselamukohata. Sõidu- ja viisakulud katab sõitja. Kevadsemestriks esitada põhjendusega vabas vormis avaldus kontaktandmete (posti- ja e-posti aadress, telefon) ja passi koopia (mõlemad lehed) viisakutse saamiseks.

Avaldused ja passikoopiaid tuua: Näituse 2, ruum 218.

Tähtaeg on 15. november.

Info ja registreerimine: Ljubov.Kisseljova@ut.ee, tel 737 6352.

JURI LOTMANI STIPENDIUM

MTÜ Juri Lotmani Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi TÜ magistrantidele ja doktorantidele, kes oma uurimistöö jätkavad Lotmani ja tema koolkonna traditsioone filoloogias ja semiootikas.

2005. a antakse välja kaks 4000-kroonist stipendiumi vastavalt vene filoloogia ning semiootika ja kulturoloogia eriala magistrantidele või doktorantidele. Stipendiaatide nimed tehakse teatavaks Juri Lotmani sünnipäeval 28. veebruaril 2005.

Stipendiumi taotlemiseks võib esitada originaalse uurimistöö (trüki ilmunud või trüki antud) – teadusartikli või artiklite seeria, kaitstud bakalaureuse- või magistrantide või spetsiaalselt stipendiumikonkursile kirjutatud tööd, mis on kirjutatud viimase kahe aasta jooksul konkursile esitamise kuupäevast arvates. Esitatud tööd võivad olla eesti, vene või inglise keeles ning peavad olema varustatud teisekeelse resümeeaga.

Tööd esitada ühes eksemplaris paberkandjal ja elektrooniliselt disketil 1. detsembriks vene kirjanduse õppetooli aadressil Näituse 2-218 (filoloogialased tööd) ja Tiigi 78-307 (semiootikaalased tööd).

Stipendiumi taotlejal esitada lisaks konkursitööle:

- akadeemiline CV,
- teadusliku juhendaja soovitus,
- väljavõtte õpinguraamatust (esimese aasta magistrantidel ja doktorantidel vastavalt bakalaureuse- või magistrantide diplomi akadeemilise öiendi koopia).

Lisainfo: Jelena Ussar, vene ja slaavi filoloogia osakond, tel 737 6352, jelena.ussar@ut.ee; Ulvi Urm, semiootika osakond, tel 737 5933, ulvi.urm@ut.ee

TEATED

Tartu Ülikooli hommikupalvus toimub uues kohas. Palvused on jätkuvalt kolmapäeviti kl 9.30, kuid nüüd peahoone ruumis 140. Järgmine palvus on 10. novembril.

KAITSMISED

9. novembril kl 16.15 kaitseb Lossi 3-427 **Kristel Rattus** magistrantide «Marie Underi salong: kultuurianalüütiline vaatepunkt Eesti harilaste diskursustele ja sotsiaalsetele võrgustikele 20. sajandi teisel kümnendil». Juhendaja lektor Ene Kõresaar, PhD. Oponent Rutt Hinrikus, MA (Eesti Kirjandusmuuseum).

17. novembril kl 14 kaitseb Lossi 3-328 **Kai Kens** pedagoogika osakonnas koolikorralduse magistrantide «Loodusteadliku ja loodushoidliku inimese kasvatamine lasteaias». Juhendaja Tiia Pedastsaar. Oponent Merle Taimalu.

18. novembril toimub doktoritööde kaitsmine õigusteaduskonnas Näituse 20 aud 216:

kl 10.15 **Mario Rosentau** «Õiguse olemus: sotsiaalse käitumise funktsionaalne programm». Juhendaja prof Raul Narits, kaasjuhendaja prof Eero Loone. Oponentid prof Marju Luts ja prof Ülo Kaevats (TTÜ);

kl 12.15 **Meris Sillaots** «Kokkuleppemenetlus kriminaalmenetluses». Juhendaja külalisprof Erik Kergandberg, kaasjuhendaja dots Jants Ginter. Oponentid prof Jaan Sootak ja dr iur Julia Laffranque.

LOENGUD

9. novembril kl 10 algab Tallinnas, TÜ Õigusinstituudi aud 101 Elisabeth Catta loeng «200 aastat kodifitseerimist Prantsusmaal ja edasi?» Elisabeth Catta on Pariisi apellatsioonikohtu peaprokuröri asetäitja ja kõrgema kodifitseerimise komisjoni liige. Loengus peatub ta nii tsiviilkoodeksi kui ka kodifitseerimise ajalool. Loeng toimub inglise keeles (osaliselt eesti keeles).

10. novembril kl 16.15 toimub Lossi 3-405 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Karl Laantee peab loengu «Ameerika Hääle tippaeg – president Ronald Reagani valitsemisaeg».

KONTSERT

VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

11. novembril kl 15 isadepäeva kontsert. Esinevad Pärnu Linnaorkester ja Wilhelm Schwaiger (metsasarv, alpisarv, Austria). Dirigent Jüri Alperen. Kavas W. A. Mozarti Sümfoonia nr 29 A-duur, Kontsert metsasarvele ja orkestrile Es-duur ja L. Mozarti «Sinfonia Pastorella» alpisarvele ja orkestrile.

16. novembril kl 19 esineb Stavangeri sümfooniaorkester, solist Solveig Kringsborn (sopran), dirigent Susanna Mälkki. Kavas Tveitti «Nykken», Griegi/Sibeluse laulud sopranile ja orkestrile, Brahmsi Sümfoonia nr 2.

TARTU LINNAMUSEUMIS

12. novembril kl 19 festivali «Fiesta de la guitarra '04» raames Hispaania kitarimuusika neljandit. Esineb José Miguel Moreno.

3. novembril viidi TÜ Kunstimuseumi linnumuusika tervisekontrollile röntgenisse. Varsti kannakse muusika uude kliimaseadmega vitriini.